

LÄNSSTYRELSEN
Södermanlands län

TILLSYN

TILLSYN AV PRÄSTGÅRDEN

”BARNUPPDRAGET”

Dnr. 701-289-2007
Länsstyrelsens
Välfärdsenhet
oktober 2007

ÄRENDET	3
BAKGRUND	3
HÄLSA.....	4
Fysisk hälsa och tandhälsa	4
Kost och kosthållning.....	4
Sömn.....	4
Psykisk hälsa	4
Sex och samlevnadskunskap	5
Medvetenhet om beroendeproblematik.....	5
UTBILDNING/PRAKTIK.....	6
KÄNSLOMÄSSIGA OCH SOCIALA BEHOV	6
Integritet	6
Kontaktmannaskap	7
Identitetsutveckling, socialt uppträdande och förmåga att klara sig själv.....	8
Utveckla sociala relationer	8
DELAKTIGHET	9
SÄKERHET	11
Rutiner och regler.....	11
Registerkontroll.....	12
Kontakt med anhöriga/nätverk utifrån kvalitet och säkerhet för barnet.....	12
Lokaler	12
KVALITET	14
Föreståndare/bitr. föreståndares utbildning.....	14
Personalens utbildning	14
Handledning och kompetensutveckling	14
Inskrivning av barn.....	15
Mål	15
Kvalitetssäkring.....	15
Dokumentation	16
Planering av vården	16
Samverkan.....	16
Etik och bemötande	17
Rutiner för synpunkter och klagomål.....	17
ÖVRIGT.....	18
Barns bästa	18
Jämställdhet.....	18
Styrkor enligt placerande kommun	18
Förbättringsområden enligt placerande kommun.....	18
Länsstyrelsens sammanfattande bedömning	19

Tillsyn över enskild verksamhet gällande barn och ungdomar på Prästgården och Arnö

ÄRENDET

Länsstyrelsen har i Regleringsbrev för år 2006 fått i uppdrag av regeringen att genomföra tillsynsbesök på samtliga HVB för barn och ungdom under åren 2006 och 2007.

Tillsynsbesöken på Prästgården och Arnö genomfördes den 20 – 22 mars 2007. Då det är två verksamheter under samma tillstånd har länsstyrelsen valt att skriva två rapporter. Denna rapport behandlar Prästgården, information kring Arnö finns i rapport med diarienummer 701-11788-2007. Inför tillsynsbesöket begärde Länsstyrelsen in uppgifter i form av vilka som varit anställda på behandlingshemmet de senaste 12 månaderna, vilken utbildning och erfarenhet som de anställda hade, uppgifter om bl.a. vilken lagstiftning som ungdomarna som varit placerade enligt, informationsmaterial som finns om verksamheten. Därutöver fick föreståndaren besvara en enkät avseende bl.a. metoder, mål, rutiner m.m. Länsstyrelsen har även fått tillgång till personalschema.

Länsstyrelsen har även haft tillgång till tillståndsansökningar m.m.

Vid tillsynen intervjuades såväl personal som ledning och fyra av ungdomarna som vistas på enheten. Länsstyrelsen har även haft telefonkontakt med socialtjänsten i tre kommuner som har placerat ungdomar på elevhemmet.

Vid tillsynsbesöket genomfördes även granskning av personakter.

BAKGRUND

HVB Lappetorp AB har haft tillstånd att bedriva behandlingsverksamhet för ungdomar sedan 1997. Bolaget bedriver även en skola under IV Navet på enheten. Verksamheten började med sex platser och utökades 1999 till att omfatta tre utslussningsplatser på Arnö. Nuvarande tillstånd avser verksamhet för pojkar i åldern 12- 19 år. Tillståndet omfattar 6 platser på Prästgården och 3 platser på Arnö samt två utslussningslägenheter. Den problematik ungdomarna enligt tillståndet har beskrivits som sociala problem huvudsakligen förorsakade av neuropsykiatriska funktionshinder.

Vid tillsynsbesöken fanns sju tillsvidareanställda behandlingsassistenter i behandlingshemsverksamheten samt en arbetsledare. Arbetsledaren och en behandlingsassistent tjänstgör dagtid och sju behandlingsassistenter tjänstgör på rullande schema. Utöver behandlingsassistenter, arbetsledare och föreståndare/biträdande föreståndare fanns en husmor anställd i verksamheten. Utöver fast anställd personal fanns sex timanställda behandlingsassistenter.

Bolaget bedriver även en verksamhet i Bettna, Skrivargården, samt en skola i Trosa Kommun.

HÄLSA

Fysisk hälsa och tandhälsa

Ungdomarna skall genomgå en allmän läkarundersökning på vårdcentralen i samband med inskrivning. Om det uppstår behov av medicinsk vård under placeringstiden uppsöks den lokala vårdcentralen.

Ungdomarna sköter sin tandläkarkontakt på hemorten om det är möjligt, i annat fall ordnar personalen med besök på folktandvården i Nyköping.

I en av behandlingsplanerna som Länsstyrelserna granskat framgår vem som ansvarar för hur den fysiska hälsan skall omhändertas. Det framgår inte av någon behandlingsplan hur tandhälsan skall ordnas.

Kost och kosthållning

Husmor planerar all mat och tillagar lunch på vardagar. Det finns möjlighet till specialkost vid behov. Husmor planerar även vilken mat som skall serveras under perioder då hon har semester. Tidigare kunde mathållningen under semesterperioder vara mindre varierad då personalen valde vilken mat som skulle lagas.

Måltiderna skall vara lugna och harmoniska, för att underlätta det har ungdomarna fasta platser vid matbordet och husmor serverar mat på tallriken till ungdomarna vid lunchen. Verksamheten försöker tillföra kunskaper om kost och motion till ungdomarna och är därför restriktiva med läsk, godis.

Av behandlingsplanerna framgår det ibland speciella behov kring kost.

Sömn

Alla ungdomar har eget rum och det finns regler för när ungdomarna skall vara på rummet och när de skall sova. Dessa regler är varierande utifrån ungdomens ålder och deras individuella behov.

För ungdomarna är det tydligt varför det är olika regler för dem och det är inte något som de ifrågasätter. Samtliga ungdomar beskriver att de skall vara på rummet kl 21 eller 22 och att personalen ”tar kablarna till datorn eller till TV:n” en timme senare.

Hälften av de granskade behandlingsplanerna innehåller information om speciella behov kring sömn.

Psykisk hälsa

Verksamheten har kontakt med BUP i Nyköping om någon ungdom behöver stöd. Det har hänt att någon ungdom har behandling i sin hemkommun som skall fortsätta under placeringstiden, då ordnar personalen så att ungdomen kommer till behandlingen.

Samtliga behandlingsplaner innehåller information om den psykiska hälsan.

Sex och samlevnadskunskap

Personalen har inte gått någon utbildning kring temat sex och samlevnad. Det förekommer mycket diskussioner kring ämnet relationer och personalen är med när ungdomarna titta på TV för att kunna diskutera utifrån det. Föreståndarna betonar att det är viktigt att personalen visar att de har ett kamratskap och att de har respekt för varandra i syfte att ungdomarna skall ha dem som möjliga förebilder. Det är också viktigt att personalen pratar om relationer på ett positivt sätt. Ofta får den kvinnliga läraren i skolan frågor från eleverna kring relationer, föreståndaren menar att det beror på att ungdomarna vill höra hur en kvinna kan resonera om relationer.

Den regelbundna samtalsgruppen för ungdomarna är ett forum lämpat att ta upp viktiga ämnen som exempelvis samlevnad.

Flickvänner får inte komma på besök till Prästgården annat än vid speciella tillfällen men ungdomarna får gärna träffa vänner/flickvänner på andra platser än på behandlingshemmet.

Medvetenhet om beroendeproblematik

Personalen beskriver att de märker på de andra ungdomarna om det är någon som har med sig droger till behandlingshemmet. Ungdomarna skvallrar på varandra eller så berättar den enskilde ungdomen själv. Urinprov tas vid misstanke om att en ungdom har använt droger.

Personalen försöker hjälpa ungdomarna att sluta röka/snusa, stöttar eleverna när de vill sluta röka eller då deras föräldrar vill att de slutar röka.

Socialsekreterare uppfattar att personalen har god kontroll och är vaksamma på om ungdomarna kan ha utsatts för droger. Socialsekreterarna beskriver att det är tydligt att beteendet inte accepteras men att det finns en möjlighet att arbeta med problemet för att det inte skall hända igen.

Länsstyrelsens bedömning och kommentar

Bedömningskriterier

- Barnen får stöd vad det gäller den fysiska hälsan
- Barn får stöd i att sköta sin tandhälsa
- Barn får en bra kost och får lära sig en god kosthållning
- Barnen ges goda förutsättningar för god sömn
- Barns behov när det gäller den psykiska hälsan tillgodoses under placeringen
- Ungdomarna får sex och samlevnads kunskap
- Verksamheten har en medvetenhet om beroendeproblematik och kontroll över att barnen inte har tillgång till någon form av beroendeframkallande medel under placeringstiden.

(2 kap. 1-2§§, 5 kap 1§ SOSFS 2003:20, 3 kap. 3§ SoF, 5 kap 1§ AR SOSFS 2003:20, 1 kap 1-2 §§ SoL, 7 kap. 2§ SoL)

Länsstyrelsens bedömning är att verksamheten **uppfyller** samtliga områden som ingår i bedömningskriterierna. Länsstyrelsen bedömer dock att stödet angående den fysiska hälsan behöver dokumenteras bättre så att det tydligt framgår om och vilka speciella behov en ungdom har, ex allergier och mediciner.

UTBILDNING/PRAKTIK

Alla ungdomar har skolgång eller tillgång till praktik.

Flera ungdomar uttrycker att skolan är bra och att personalen hjälper till med läxor om man behöver det.

Socialsekreterare uttrycker att skolan fungerar mycket bra, läraren rapporterar regelbundet och undervisningen anpassas till elevens nivå. Socialsekreterarna beskriver att skolan har varit viktig för ungdomen under placeringen. En ungdom som tidigare har missat stora delar av sin skolgång har hämtat igen alla kunskapsluckor.

Länsstyrelsens bedömning och kommentar

Bedömningskriterier

"Barnen får skolundervisning, alternativt praktik eller arbete som motsvarar barnens individuella behov under placeringen."

Detta innebär bl.a. att skolpliktiga barn har tillgång till undervisning och deltar i denna. Icke skolpliktiga barn har tillgång till undervisning alt. praktikplats eller arbete.

(1 kap 1-2§§ SoL, 2 kap 1§ SOSFS 2003:20, skollagen, 3 kap.3§ och 7§ SoF)

Länsstyrelsens bedömning är att verksamheten **uppfyller** samtliga områden som ingår i bedömningskriterierna.

KÄNSLOMÄSSIGA OCH SOCIALA BEHOV

Integritet

Alla ungdomar har eget rum men hygienutrymmen är gemensamma. Flera ungdomar beskriver att det går bra att inreda sitt rum så att det passar dem och att det är bra att de får ha egen dator och TV på rummet. Alla ungdomar beskriver att de själva väljer vilka kläder de skall ha men att de inte tror att det skulle accepteras om det fanns nazistiska symboler på kläderna.

Ungdomarna kan låsa sina dörrar från insidan. Personal har nyckel och kan låsa/öppna från utsidan. En ungdom uppger att han vill kunna vara i fred i sitt rum. Det händer att personal knackar och öppnar dörren på samma gång utan att invänta svar.

Ungdomarna har tillgång till telefon i personalrummet. Personal är alltid med när de ringer. Ungdomar som har egen mobiltelefon kan använda den när de är utanför behandlingshemmet till exempel vid stadsbesök eller hemresor. Vilka personer ungdomen skall ha kontakt med beslutas av socialtjänst och föräldrar i samband med inskrivningen. Personal lyssnar och bryter telefonsamtalet om ungdomen är otrevlig. Personalen ringer sedan upp och förklarar varför de bröt samtalet samt hur de samtalade med ungdomen efteråt. Föreståndaren beskriver att man har dessa rutiner för att många ungdomar har ett sätt mot sina föräldrar som inte är acceptabelt.

Samtliga ungdomar beskriver att de inte tycker att regeln med övervakade telefonsamtal är bra. En ungdom beskriver att: *”Det är jobbigt att personalen lyssnar när man pratar i telefon. De tittar på en och kommenterar det jag säger under samtalet.”* En annan ungdom uttrycker att *”jag vill ringa ifred till min mamma”*. En ungdom ifrågasätter regeln eftersom han får använda sin mobil utan begränsning när han är utanför behandlingshemmet.

Fritid

Föreståndaren menar att alla ungdomar skall ha ett fritidsintresse som de väljer själva. Personalen kan hjälpa ungdomen att söka aktivitet. Föreståndaren menar att ungdomarna ofta väljer typiska ”killaktiviteter”.

Ungdomarna beskriver att det finns möjlighet att pröva aktiviteter på fritiden. En ungdom berättar att han har fått bra hjälp att söka och prova olika aktiviteter. Några ungdomar uppger att de inte kunde fortsätta med den aktivitet de haft före placeringen men att de inte riktigt förstår varför det inte gick att återuppta den aktiviteten. Någon ungdom berättar att personalen är med vid aktiviteten och att det inte känns så bra. Han skulle vilja göra aktiviteten själv. En annan ungdom säger att personal hjälper till med transport till och från aktiviteten.

Socialsekreterarna uppger att ungdomarna uppmuntras att utöva aktiviteter. Några socialsekreterare har funderat över om det är för mycket aktiviteter, om ungdomen luras in i en levnadsnivå som de kan komma ha svårt att upprätthålla när de har eget boende. Alla socialsekreterare beskriver att det är bra att ungdomarna har möjlighet att pröva nya aktiviteter och menar att behandlingshemmet har sökt efter aktiviteter som passar just den ungdomen.

Vid personalintervjuer framkommer att det inte finns någon levande diskussion i arbetsgruppen om det är aktiviteter som ungdomen har möjlighet att genomföra i hemkommunen eller om det är aktiviteter som ungdomen kommer att ha råd att genomföra efter flytt från Prästgården. Föreståndaren menar att de ungdomar som bor på Prästgården ofta har fått stå tillbaka under hela sin uppväxt och att de därmed har rätt att få utöva sådant som andra kan ha haft möjlighet till.

Kontaktmannaskap

Alla ungdomar har två kontaktpersoner, vid tillsynsbesöket hade en ungdom tre kontaktpersoner. Kontaktpersonen är ansvarig för att göra veckorapporter

till socialtjänst och föräldrar varje vecka. Kontaktpersonen är ansvarig för att genomföra strukturerade samtal varannan vecka och planera praktiska saker kring ungdomen ex hemresor, klädinköp etc. Om en ungdom föredrar att samtala med någon annan personal än kontaktpersonen går det bra och den personalen redovisar sedan samtalen till kontaktpersonen.

Ungdomarna beskriver att personalen bryr sig om vad ungdomarna tycker och att de är bra lyssnare. En ungdom beskriver att *"Det fungerar bra med kontaktpersonen. Allmänna frågor kan man ta med vem som helst, hemresor eller större saker tar jag med min kontaktperson."*

Identitetsutveckling, socialt uppträdande och förmåga att klara sig själv

Ungdomarna tränar sina kunskaper inför att flytta ut ex vakna själv, passa tider, åka tåg/buss, ta mediciner, sköta ekonomi. De får olika stöttning utifrån de behov ungdomen har. Ungdomarna skall ta ansvar för sin egen tvätt samt städning. Ungdomarna får en veckopeng (80 kr) och en motivationspeng (20 kr/dag) som kan användas till godis, dataspel, skivor m.m. Det finns möjlighet att spara pengar på kontoret. Varje elev har 8996:-/ år i klädpengar, behandlingsassistenterna hjälper ungdomarna att förstå hur pengarna ska räcka.

Några ungdomar är positiva och andra är negativa till möjligheten att träna sig att klara sig själva. En ungdom säger: *"Här sköter jag min egen tvätt. Det är svårt eftersom jag inte har gjort det förut"*.

En annan åsikt är att: *"Jag vill inte ta ansvar för sådant som vuxna ska göra. Jag vill inte behöva påminna om att vi måste åka snart för att hinna ex"*.

Ytterligare en åsikt är att: *"Här får man lära sig att tvätta, laga mat, hantera pengar... det här är ett bra ställe att träna för att klara ett eget liv"*.

En ungdom beskriver att det inte finns någon fast summa för kläder men att han får de kläder han behöver.

Utveckla sociala relationer

Ungdomarnas delaktighet i föreningslivet är ett led i träning att delta i samhället. Alla ungdomarna deltar varannan vecka i en obligatorisk samtalsgrupp som leds av två behandlingsassistenter. Samtalsgruppen är styrd genom att det är fasta regler för hur samtalen ska föras, till exempel att det som sägs i gruppen stannar där, alla ska få prata till punkt och allas åsikter är lika mycket värda. Det är viktigt att det är samma behandlingsassistenter vid alla tillfällen. Om personalen är sjuk ställs samtalsgruppen in.

Länsstyrelsens bedömning och kommentar

Bedömningskriterier

- Barnens personliga integritet respekteras och barnen ges möjlighet att ha en tydlig privat sfär under placeringen.

- Barnen har någon vuxen att tala med i personalgruppen och samtalen sker med respekt för barnens självbestämmande och integritet
 - Barnens känslomässiga och beteendemässiga utveckling påverkas i positiv riktning
 - Barnen får stöd i sin identitetsutveckling, att utveckla socialt uppträdande och förmåga att klara sig själv.
 - Barnen har möjlighet att utveckla sociala relationer och relationer till sina familjer.
- (1 kap 1-2 §§ SoL, 3 kap 3 § SoF, 6 kap. 1 § FB, SOSFS 2003:20 2 kap 3 § AR)

Länsstyrelsens bedömning är att verksamheten **uppfyller** följande områden som ingår i bedömningskriterierna: att ungdomen har en vuxen att tala med, att ungdomen får stöd i att utvecklas positivt och att ungdomarna har möjlighet att utveckla och bibehålla sociala relationer.

Länsstyrelsen noterar att det många gånger är kostsamma aktiviteter som ungdomarna vid Prästgården erbjuds. Exempelvis noterar Länsstyrelsen att det är ett flertal ungdomar som har försökt att ta dykcertifikat. Andra fritidssysselsättningar som företas regelbundet är ofta förenade med en kostnad. Länsstyrelsen anser att det finns en risk med att ungdomarna leds in i en högre levnadsnivå än vad de rimligen kan komma att ha när de flyttar från Prästgården. En ungdom i den ålderskategorin använder enligt konsumentverket 500 kr/månad till kläder, Prästgårdens nivå är närmare 750 kr/månad.

Länsstyrelsens bedömning är att verksamheten endast **delvis uppfyller** de bedömningskriterierna som avser personlig integritet. Att ungdomarna inte har möjlighet att ringa eller ta emot samtal från anhöriga eller socialsekreterare utan att personal närvarar är inte förenligt med begreppet integritet. För vissa ungdomar kan det vara förenligt med deras behov av att inte utsättas för olägenhet av andra i telefon eller för att inte själva utsätta andra för olägenhet att samtalen är bevakade. Länsstyrelsen uppfattar att beslutet att alla samtal skall vara bevakade utgår från ett vuxet perspektiv där barnets behov av bevakade samtal inte är övervägt för varje enskilt barn.

Den beskrivning som ges av en ungdom att personalen går in i hans rum utan att knacka eller vänta på svar visar på en brist på respekt för den personliga integriteten.

DELAKTIGHET

I samband med inskrivningen besvarar ungdomen ett frågeformulär som behandlar svårigheter och förmågor. Ungdomarna deltar vid möten som handlar om dem till exempel behandlingskonferenser, möten med socialtjänsten och elevkonferenser. Ungdomen deltar i beslutande forum där han kan påverka. Ungdomarna stöttas genom att personalen informerar om att mötet ska äga rum och samtidigt påminner ungdomen att skriva ned

informationen som de vill ta upp. Ungdomarna är alltid med vid utvecklingssamtal i skolan.

Ungdomarna får själva välja vilken fritidsaktivitet de vill utöva. De väljer själva vilka kläder de vill ha på sig. De har möjlighet att påverka sitt deltagande i behandlingen samt påverka hemresor. Föreståndaren menar att det är viktigt att personalen visar på att ungdomen kan påverka sin situation.

Alla ungdomar beskriver att de deltar vid möten med all personal, i samtalsgrupp med de andra ungdomarna och vid möten med socialtjänsten. Några ungdomar har enskilda samtal med sin socialsekreterare, andra har det inte. Ungdomarna säger: *”Jag är med en stund på möten när socialsekreteraren kommer.”* *”Jag träffar inte min socialsekreterare själv, jag vill inte göra det. Om jag ville skulle vi kunna gå ut och prata.”* *”Jag deltar vid möten med socialtjänsten. Jag säger vad jag tycker. Jag har en bra socialsekreterare som lyssnar bra. Socialen försöker göra det som är bäst för mig och Lappetorp.”*

”Jag har aldrig enskilda samtal med soc. Lappetorp ska alltid vara med. Personalen är rädd att man ska säga saker som har hänt men som de inte vill ska hända, ex om personalen har gjort fel.”

Socialsekreterarna uttrycker att de uppfattar att personalen har hjälpt ungdomen att förbereda sig inför möten. Ungdomarna kan säga saker som handlar om kritik både till socialtjänsten och till behandlingshemmet.

Alla ungdomar menar att de har möjlighet att påverka situationen på behandlingshemmet och flera ger exempel där det har skett förändringar efter ungdomarnas önskemål. *”Vi ungdomar kan få igenom förslag på förändringar om det inte finns någon anledning till att vi inte skulle få igenom förändringen.”* *”Om ändringen inte går att genomföra förklarar personalen ibland men ibland säger de att det är bara så.”*

Länsstyrelsens bedömning och kommentar

Bedömningskriterier

- Barnen ges möjlighet att vara delaktiga vid inskrivningen, i hur behandlingen planeras samt vid uppföljning av vården.
- Barnen oppmuntras att uttrycka synpunkter om hur kontakten med viktiga personer i familj och nätverk ska upprätthållas och genomföras.

(1 kap.1-2§§, 3 kap. 5§ SoL, 1§ LVU, Barnkonventionen artikel 12, 7 kap. 2§ SoL, 3 kap. 3§ SoF)

Länsstyrelsens bedömning är att verksamheten **uppfyller** bedömningskriterierna avseende delaktighet då ungdomarna ges möjlighet att uttrycka sig om sådant som rör dem själva.

Länsstyrelsen menar dock att de frågor som ställs i samband med inskrivning är formulerade på ett svårt sätt med ord som få tonåringar kan förväntas behärska.

SÄKERHET

Elever med missbruk eller kriminalitet tas inte emot. Det händer att ungdomar med egen missbrukerfarenhet skrivs in men då skall inte missbruket vara huvudproblemet, om missbruket tar överhanden avslutas placeringen.

För att förhindra missbruk bland ungdomarna finns det regler om ex rökning som bara får ske på en plats utomhus. Personalen köper inte tobak till elever. Om föräldrar ger tillåtelse till rökning och ger cigaretter till ungdomarna hindras de inte av personalen. Tobak förvaras inlåst på kontoret

Personalen beskriver att det har skett att ungdomar har använt olika former av berusningsmedel. När så har skett har samtal alltid genomförts med ungdomen om händelsen, socialtjänst och föräldrar har fått information omgående. Urinprov tas direkt vid misstanke. En tid efter positivt utslag sker det stickprov. Om det finns misstanke om att det finns någon form av berusningsmedel letar personal igenom rummet.

För att förhindra att sexuella övergrepp sker är alla ungdomars rum larmade på natten. Larmet går till personalens sovrum och personalen har då koll på vilka som går upp på natten. När ungdomarna är i varandras rum skall dörren vara öppen.

Personalen beskriver att de genomför samtal kring andra typer av kränkningar ex mobbing, när det uppstår behov. Gemensamma samtal med gruppen för att lösa situationen där eleverna hjälper till med lösningar. Personalen är uppmärksam på tyst mobbing.

Rutiner och regler

Personalhandboken innehåller skriftlig information om rutiner. Det finns ordningsregler, rutiner för sovtider och för mat, ex äter alla elever frukost i skolan. De regler som finns är fasta men det finns en möjlighet till flexibilitet vid behov. Till ungdomarnas uppgifter är en motivationspeng kopplad. Om de sköter sina uppgifter har de möjlighet att öka sin veckopeng.

Föreståndaren beskriver att det finns regler för väggdekorationer, men det är en tyst regel som handlar om att man inte får ha förnedrande eller skrämmande bilder. Ungdomarna får inte inreda rummen hur de vill även om de har stor frihet.

Ungdomarna beskriver att det är lagom mycket regler. En ungdom menar dock att det är ok regler när man mår bra men när man mår dåligt är det jobbiga regler. Det är tydligt att vissa regler är för alla och att andra regler är individuella.

Vi har regler om att man ska vara på rummet kl 21.00 och sedan tar de kablarna kl 22. Andra ska vara kl 22 på rummet och så tar de kablarna kl 23. Det är larm på ibland. Det beror på hur dagen har varit. Det är lagom med regler. Jag har lärt mig de regler som finns. Det är samma regler oavsett vem det är som arbetar.

En ungdom beskriver att reglerna skiljer sig beroende på vilken personal det är som arbetar. Det spelar roll vem som arbetar hur reglerna efterlevs. Några är ”stenhårda” andra blundar.

Ungdomarna beskriver olika om hur de har fått kunskap om vilka regler som finns. En ungdom säger: *Jag har fått information om dessa efterhand. På några rum fanns det lappar med regler. Jag har frågat efter regler och ibland har jag fått veta att det är en regel om jag har gjort fel.*

Registerkontroll

Vid nyanställningar skall registerutdrag från belastningsregister uppvisas. Det finns ingen rutin att regelbundet inhämta sådana uppgifter under pågående anställning.

Kontakt med anhöriga/nätverk utifrån kvalitet och säkerhet för barnet

Flickvänner/kompisar är inte välkomna till behandlingshemmet annat än vid något högtidligt tillfälle. Föräldrar är alltid välkomna på besök. Prästgården arbetar med familjen i behandlingen och gör livslinje för ungdomen gemensamt med föräldrarna. Personal ringer varje vecka till föräldrar och informerar om hur veckan har varit.

Behandlingshemmet arbetar för att ungdomens hela nätverk skall vara delaktiga i den mån det går. För några ungdomar har inte vårdnadshavaren varit den naturliga samarbetspartnern utan det har då bestämts att en annan släkting har deltagit som en vårdnadshavare. I dessa fall har samarbetet med vårdnadshavaren ändå fungerat med regelbunden information. Socialsekreterarna beskriver att det har fungerat bra både med information till vårdnadshavare och samarbete med andra släktingar.

Ungdomarna ger olika beskrivningar hur de kan ta emot besök. En ungdom säger att: *”det är ok att ta mot besökare här. Det går inte alla dagar om vi är borta eller om det är städdag.”* En annan ungdom beskriver att: *”Vi får inte ha gäster i huset. Ingen kompis eller släkting kan komma hit.”* En ungdom beskriver att det nog är tillåtet att ta emot besökare men att han inte skulle vilja bjuda någon till behandlingshemmet.

Lokaler

Personalen uppger att all personal ska gå igenom brandpärmen och signera varje år. Utrymningsplaner är skyltade. Larmet har satts igång för att ungdomarna ska veta hur det låter. Personalen menar att alla ungdomar vet sina egna utrymningsvägar och återsamlingsplats men att de inte har haft någon brandövning.

En ungdom säger: *”vi har inte haft någon brandövning, jag vet inte hur larmet låter.”*

Ungdomarna har eget rum som de kan låsa inifrån. Personal har nyckel till alla rum. Ungdomarnas rum är belägna i husets övre plan. Personal har ett sovrum där och ett sovrum på entréplanet. Kök och vardagsrum finns på entréplanet. Tvättstuga finns i källaren. Det finns två toaletter och två duschar för ungdomarna. Skolan finns i huset men ungdomarna skall gå runt huset och gå in genom skolans ingång för att komma dit.

Fastigheten är inte anpassad för personer med funktionshinder. Personalen menar att om någon elev skulle drabbas av fysiskt funktionshinder har de möjlighet att anpassa lokalerna omgående då det finns tekniska kunskaper i personalgruppen.

Länsstyrelsens bedömning och kommentar

Bedömningskriterier

Verksamheten har särskild uppmärksamhet på den risksituation som finns när barn vårdas tillsammans.

Rutiner finns:

- som förebygger och förhindrar att sexuella övergrepp inträffar då barnen är placerade.
- som förebygger och förhindrar att barnen skadar sig själv under placeringstiden
- som förebygger och förhindrar att psykisk och fysisk misshandel inträffar
- för hur personalen skall agera vid sexuella övergrepp, psykisk och fysisk misshandel
- för hur personal skall agera om barn rymmer
- för att hantera konflikter och missförhållanden inom verksamheten.
- Verksamhetens ordningsregler är lagliga och kännetecknas av god etik och ett respektfullt bemötande.
- Barnen får stöd i att upprätthålla kontakt med viktiga personer i sitt nätverk på ett sätt som innebär god kvalitet och säkerhet för barnen
- Familj och nätverk är delaktiga i barnens behandling på ett sätt som innebär god kvalitet och säkerhet för barnen.
- Kontroll genomförs av om personer som anställs är kriminellt belastade
- Lokaler och utrustning är av god kvalitet och säkra.

(1 kap. 1- 2§ SoL, SoL, 3 kap. 3§ SoL, 5 kap. 1§ AR SOSFS 2003:20, 6 kap. 1§ SoL, 7 kap. 2§ SoL, 11 kap. 5-6 §§ SoL, 14 kap. 1§, 3 kap. 3§ SoF, 1 kap. SOSFS 2003:20, 4 kap. 3§ SOSFS 2006:11, 2 kap. 1-2 §§ SOSFS 2003:20, 3 kap. 1§ SOSFS 2003:20, JO kollektiv bestraffning 990507 mål 21298, 041025 mål 5091-2003, SOU 2005:65, SRVFS 2004:3)

Länsstyrelsens bedömning är att verksamheten **uppfyller** de områden som ingår i bedömningskriterierna. Länsstyrelsen noterar att rutinen för hur personal skall agera vid rymning upprättas i samband med tillsynsbesöket.

KVALITET

Föreståndare/bitr. föreståndares utbildning

Föreståndaren har en specialutbildning om ungdomsvård, landstingets föreståndarutbildning, 20 högskolepoäng och har yrkeserfarenhet från arbetsområdet sedan 27 år. Han har varit föreståndare sedan 1990 på Lövsta skolhem och sedan starten på Lappetorp. Biträdande föreståndare har yrkeserfarenhet från Lövsta skolhem med bl a annat 10 år som föreståndare. Biträdande föreståndare har genomgått föreståndarutbildning 20 högskolepoäng inom Statens institutionsstyrelse samt ytterligare totalt 20 högskolepoäng i relaterade ämnen och ett antal kortare ej poänggivande kurser genom anställningar. Hon har lång erfarenhet av ungdomar med liknande problem.

Personalens utbildning

Föreståndaren uppger att de vid nyrekryteringar söker personer, främst genom kontakter, som bedöms vara lämpliga. Om de fungerar väl i arbetet utbildas de genom KM¹/högskolan i Blekinge efter en tids anställning. Personalen har kunskap om sexuella övergrepp genom utbildning och handledning av Rädda Barnen. Kontaktpersonerna får speciell handledning utifrån behov under ungdomens placeringstid.

I skolan finns två lärare, huvudläraren är utbildad, en lärare är utbildad.

Personalen menar att arbetsgruppen har rätt utbildning då den är styrd utifrån behandlingen. Den fortbildning som personalen erbjuds är väl anpassad till arbetet och gör att man förstår sitt arbete och kan sätta ord på det som händer och få en större förståelse för ungdomarna.

Handledning och kompetensutveckling

Föreståndaren har planer att gå chefsutbildning. Föreståndaren har inte deltagit i någon utbildning de senaste åren. Biträdande föreståndare har påbörjat en nedtrappning i arbetslivet. Kompetensutveckling kommer att fortsätta inom aktuellt område. Det är dock svårt att hinna med utbildningar eftersom det är så mycket arbetsuppgifter.

Lappetorp HVB ser ett behov av att vidareutbilda sin personal fortlöpande då det är rörlighet i personalgruppen och det är viktigt att alla har ungefär samma synsätt. Föreståndaren hade vid tillsynens genomförande handledning i organisation var 3:e vecka med ledningsgruppen. Biträdande föreståndare hade inte någon regelbunden handledning men deltar ibland i personalens handledning.

All fast anställd personal samt timvikarier som arbetar regelbundet har handledning 1 ggr/månad.

¹ Intresseföreningen för Kunskaps- och metodutveckling inom psykosocialt arbete

Tillgång till fortbildning finns för personalen som tidigare beskrivits.
Utbildning behövs inom speciella områden när barnen har speciella behov.

Det finns ingen person som är särskilt utsedd att söka nya kunskaper men biträdande föreståndare lyfter fram ny information i personalgruppen.
Föreståndaren menar att det är viktigt att de hänger med i det som händer.

Inskrivning av barn

Lappetorp HVB AB har tillstånd att bedriva enskild verksamhet enligt 7 kapitlet 1§ punkt 1 i form av HVB. Tillståndet rör verksamhet för pojkar i åldern 12- 19 år omfattar 6 platser på Prästgården och 3 platser på Arnö samt två utslussningslägenheter. Den problematik ungdomarna har beskrivs som sociala problem förorsakade av neuropsykiatriska funktionshinder. Lappetorp har dispens t.o.m. 31 augusti, 2007 för en ungdom som under placeringen blir äldre än tillståndet medger.

Vid tillsynsbesöket fanns sex ungdomar i åldrarna 14 – 21 år inskrivna vid Prästgården.

Föreståndaren anger att ungdomarna vanligen är i åldrarna 12-17 år när de bor på Prästgården. Det är vanligt att ungdomarna har någon form av neuropsykiatrisk diagnos eller att de har varit med om sexuella övergrepp. Ungdomar med missbruk eller kriminalitet som huvudproblem tas inte emot på HVB Lappetorp.

Ett inskrivningsförfarande börjar med att socialsekreteraren gör en förfrågan om plats. Socialsekreteraren får sedan beskriva ungdomen och problembilden vid ett möte. Om föreståndaren menar att det är en ungdom de kan arbeta med får föräldrar och ungdom komma på studiebesök. Vid det studiebesöket planeras inskrivning. Inskrivning sker sedan efter beslut av föreståndaren. Om föräldrarna säger nej till placering på Prästgården tas inte ungdomen emot.

Akuta placeringar tar verksamheten egentligen inte emot, men det har hänt. Det har då varit en socialsekreterare som föreståndaren sedan tidigare har haft ett gott samarbete med och då den aktuella familjen redan var känd av HVB Lappetorp på något sätt.

Mål

Föreståndaren beskriver att målet med verksamheten är att det ska vara sista placeringen för ungdomen som kommer. Ungdomarna ska ha med sig något som är positivt efter placeringen och exempelvis vara stolta över att de har fått ett betyg från skolan.

Kvalitetssäkring

Lappetorp HVB deltar i Skandinavisk sjukvårdsinformation som ställer frågor till socialsekreterare efter avslutad placering. Inom kort skall även placerade barn och vårdnadshavare intervjuas efter avslutad placering. Kontaktpersonen följer upp hur det har gått för eleven 6 och 12 månader efter utskrivning.

Informationen från utvärderingar och tillsynsrapporter delges vid kollegiet. När det är positivt resultat är det en uppmuntran för personalen, när det är negativt resultat skall det leda till förbättringar.

Dokumentation

Alla barn har en egen dokumentation genom att information samlas i en pärm. Dokumentationen är inte enhetligt utförd. Det framgår ibland, men inte alltid, om eleven har deltagit vid behandlingskonferenser. Uppföljning och revidering av vårdplan dokumenteras ibland. I några journalanteckningar namnges andra elever. Det framgår inte om eleven vet vad som skrivs om honom.

Länsstyrelsen konstaterar att ungdomarnas hälsotillstånd sällan är dokumenterade. När information om hälsotillstånd finns är dokumentationen bristfällig, exempelvis framgår det inte vad ungdomen är allergisk mot eller hur allergin skall behandlas.

Två i personalgruppen har genomgått en dokumentationsutbildning vilket föreståndaren menar har medfört en tydlig dokumentation.

Planering av vården

Behandlingsplaner upprättas av kontaktpersonen tillsammans med arbetsledare utifrån socialtjänstens uppdrag/vårdplan. Eleven är alltid delaktig när den upprättas. Vårdnadshavaren är delaktig i viss mån. Behandlingsplanen revideras minst var 6-12 månad tillsammans med ungdomen, socialtjänsten och vårdnadshavarna.

Ungdomarna beskriver att det finns situationer där de upplever att de kan påverka vårdens genomförande. Ett sådant exempel är när de planerar utflyttning från Prästgården.

Socialsekreterarna uppger att de behandlingsplaner som har upprättats har varit relevanta utifrån uppdraget och de har följts upp vid möten. En socialsekreterare uttrycker att dokumentet inte har varit ett levande dokument som har förändrats under placeringstiden. Det kan ha medfört att det inte har varit så tydligt för ungdomen vilka mål som är uppnådda och vilka som är kvar att arbeta med.

Samverkan

Personal och föreståndare menar att de har ett bra samarbete med socialtjänsten.

Socialsekreterarna beskriver att de skriftliga PM som skickas inför samarbetsmöten är mycket tydliga och utgör ett bra underlag för en gemensam diskussion. Socialsekreterarna upplever att det är lätt att få kontakt med personalen och att det är lätt att ta upp ämnen vid gemensamma möten. Flera handläggare beskriver att det är bra att möten genomförs både i hemkommunen och på Prästgården.

Prästgården samverkar med olika aktörer i samhället ex olika BUP, idrottsföreningar och fritidsgården i Nyköping. De upplever själva att de har ett bra samarbete med andra och uppger att de litar på andras kompetenser.

Etik och bemötande

”Jag upplever att personalen tar mig på allvar”. ”Om ungdomarna lämnar förslag på någonting, ex köpa ett nytt spel, säger personalen att de måste snacka om det och se om det finns ekonomi. Nästan allt ungdomarna föreslår går igenom men det går inte på en dag. Om förslaget inte går igenom förklarar personalen varför det blev så”.

Rutiner för synpunkter och klagomål

Föreståndaren beskriver att ungdomar som har klagomål oftast vänder sig direkt till personalen. Det har hänt att de har vänt sig till biträdande föreståndare vid något tillfälle. Föräldrar som har klagomål vänder sig vanligen till kontaktpersonen eller till någon av dem som arbetar dagtid. Personalen skriver ned klagomål som de tar emot och redovisar detta i daganteckningar. Skriftliga klagomål från socialtjänsten går till HVB Lappetorps kontor.

Personalen beskriver att ungdomarna tar upp både klagomål och förslag på förändringar under de enskilda samtalen. Det händer att förslag kommer upp vid gruppsamtalen. Gemensamma klagomål eller önskemål tas sedan upp med hela personalgruppen.

”Om jag är missnöjd med något på Lappetorp säger jag det till personalen, först till mina kontaktpersoner.” ”Om jag vill ändra på något, ex färgen i rummet, kan man ta upp det med personalen. De diskuterar sedan på kollegiet. Det kan ta lite tid men oftast får man ett svar.” ”Klagomål säger jag till vilken personal som helst. Sedan händer ingenting. De hänvisar till kollegiet men det kommer inte dit.”

Länsstyrelsens bedömning och kommentar

Bedömningskriterier

- Huvudmannen har ansvar för att den som för att den som förestår verksamheten har kompetens att styra och leda verksamheten. Detta innebär bl.a. att verksamhetens föreståndare, och i förekommande fall biträdande föreståndare, har adekvat högskoleutbildning (vilken bör motsvara minst 120 högskolepoäng), personlig lämplighet och tillräcklig kunskap och kompetens för att ansvara för de områden som anges i föreskriften SOSFS 2003:20 (S)
- Inskrivning av barn sker i enlighet med tillstånd
- Personalen har den utbildning och erfarenhet som krävs för att utföra arbete i enlighet med de behandlingsmetoder som används och för att uppfylla verksamhetens mål
- Personalens behov av handledning och kompetensutveckling tillgodoses
- Verksamheten har ett system för att säkra kvalitet
- Alla inskrivna barn har en egen dokumentation

- Vården av barnen planeras och förutsättningar ges för att kunna följa vården
- Samverkan sker med andra utifrån barnens behov
- Medvetenhet om god etik och respektfullt bemötande
- Rutiner finns för att hantera synpunkter och klagomål inom verksamheten.

(1 kap. 1-2§§ SoL, 3 kap. 5§ SoL, 3 kap. 3 och 5§§ SoL, 6 kap 4§ SoL, 7 kap. 1-2§§ SoL, 16 kap. 6§ SoL, SOSFS 2003:20 (S), SOSFS 2006:11, SOSFS 2006:5, 3 kap.5, 11, 14§§, SoF, 3 kap Kommunallagen, 8§ Förvaltningslagen, (1991:900)SOU 1994:139 s. 546)

Föreståndaren och biträdande föreståndare har båda lång erfarenhet av att arbeta inom behandlingsverksamhet, men då ingen av dem har en utbildning motsvarande minst 120 högskolepoäng är det Länsstyrelsens bedömning att verksamheten **inte uppfyller** det bedömningskriterium som avser föreståndarens utbildning och kompetens. Föreståndare och biträdande föreståndare är dock godkända innan de nya reglerna kring krav på utbildningsbakgrund började tillämpas.

Länsstyrelsens bedömning är att verksamheten **uppfyller** de övriga bedömningskriterierna inom området. Länsstyrelsen noterar att det är svåra ord i inskrivningsdokumentet som ungdomen själv skall svara på, ett exempel är att besvara om man är realitetsanpassad.

ÖVRIGT

Barns bästa

Det finns inte något dokument kring barns bästa i verksamheten. Föreståndare och personal menar att deras verksamhet strävar efter att det skall bli bra för de barn som är hos dem. Länsstyrelsen vill uppmärksamma verksamheten på att det är viktigt att undersöka konsekvenserna för barnen både på kort och på lång sikt i de beslut som fattas.

Jämställdhet

Förståndaren beskriver att många av ungdomarna har dålig kvinnosyn när de kommer till Prästgården. Behandlingsassistenterna samtalar om jämställdhet och kvinnosyn med ungdomarna. Personalen är med när ungdomarna tittar på TV och kan ta upp samtal utifrån det de ser.

Styrkor enligt placerande kommun

Samarbetet och informationen. Ungdomarna har det bra och blir lyssnade till.

Förbättringsområden enligt placerande kommun

Det är ofta långa placeringar inom Lappetorp och det ingår i deras grundkoncept. Det vore bra om det var lättare att tänka sig andra lösningar än att växa upp på HVB

Länsstyrelsens sammanfattande bedömning

Länsstyrelsen har i Regleringsbrev för år 2006 fått i uppdrag av regeringen att genomföra tillsynsbesök på samtliga hem för vård eller boende (HVB) för barn och ungdom under åren 2006 och 2007. Tillsynsbesöken på Prästgården och Arnö genomfördes den 20 till 22 mars 2007.

Prästgårdens verksamhet uppfyller kriterierna framförallt inom de bedömningsområden som avser hälsa, skola, delaktighet, säkerhet. De områden som Länsstyrelsen anser att verksamheten behöver förbättra är framförallt:

- Personlig integritet med individuella ställningstaganden för varje elev hur telefonsamtal ska genomföras.

Kopia till: Socialnämnden i Nyköpings kommun